

ВПЛИВ РУХУ ГРОШОВИХ КОШТІВ У РЕЗУЛЬТАТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Полтавський державний аграрний університет

Анотація. У статті розглянуто напрями горизонтального і вертикального аналізу руху грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності, проведено оцінювання його впливу на ефективність грошових потоків страхової компанії.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, надходження грошових коштів, витрачання грошових коштів, чистий рух коштів, ефективність грошових потоків.

Abstract. The article examines the directions of horizontal and vertical analysis of cash flow as a result of investment activities, and evaluates its impact on the effectiveness of the insurance company's cash flows.

Keywords: investment activity, cash inflows, cash outflows, net cash flows, cash flow efficiency.

Основною причиною неплатоспроможності суб'єктів господарювання, у тому числі й на ринку страхових послуг, є низька забезпеченість високоліквідними активами, тобто грошовими коштами. Стійкий фінансовий стан страхових компаній передбачає ефективний контроль за рухом грошових коштів та поліпшення управління грошовими потоками.

Відповідно до НП(С)БО 1 рух грошових коштів страховика відображається у формі № 3 «Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)», метою складання якої є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулися у грошових коштах та їх еквівалентах за звітний період. У звіті про рух грошових коштів розгорнуто наводяться суми надходжень і витрачань грошових коштів, що виникають у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Під інвестиційною діяльністю розуміють придбання та реалізацію тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності (розділ II форми № 3) визначається на основі аналізу змін у статтях розділу I «Необоротні активи» та статті «Поточні фінансові інвестиції» розділу II активу балансу [1, с. 170].

З урахуванням специфіки діяльності страхових компаній головний вплив на рух грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності мають надходження від реалізації та витрачання на придбання фінансових інвестицій. За інформацією форми № 3 «Звіт про рух грошових коштів» [2] проведемо аналіз складу, структури та динаміки надходження і витрачання грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності ПАТ «Страхова група «ТАС» за 2021-2022 рр. (табл. 1), використавши прийоми горизонтального і вертикального аналізу.

Отже, надходження грошових коштів від інвестиційної діяльності страхової компанії в 2021 р. включало три види, а в 2022 р. – два види. При цьому збільшилися надходження від реалізації фінансових інвестицій (на 2892 тис. грн або 1,8 %) та від отриманих відсотків (на 42808 тис. грн або 31,0 %). На відміну від 2021 р., у 2022 р. надходжень від реалізації необоротних активів не було. Частка надходжень від реалізації фінансових інвестицій підвищилася з 37,6 % у 2021 р. до 47,8 % у 2022 р., а частка надходжень від отриманих відсотків – відповідно з 31,9 до 52,2 %. Загалом надходження грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності зменшилися на 86440 тис. грн, що становить 20,0 %.

Витрачання грошових коштів від інвестиційної діяльності страхової компанії в 2021 р. включало тільки придбання фінансових інвестицій (на суму 455727 тис. грн), а в 2022 р. додалося придбання необоротних активів (на суму 8180 тис. грн). У 2022 р. порівняно з 2021 р. витрачання на придбання фінансових інвестицій зменшилося на 219838 тис. грн (48,2 %), а загальна сума витрачання коштів у результаті інвестиційної діяльності скоротилася на 211658 тис. грн (46,4 %).

Таблиця 1

Структура та динаміка надходження і витрачання грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності ПАТ «Страхова група «ТАС» за 2021-2022 рр.

Показник	2021 р.		2022 р.		Зміна (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	част- ки, в. п.	у %
Надходження:							
від реалізації фінансових інвестицій	162733	37,6	165625	47,8	+2892	+10,2	+1,8
від реалізації необоротних активів	132140	30,5	-	-	-132140	-30,5	-100,0
від отриманих відсотків	137946	31,9	180754	52,2	+42808	+20,3	+31,0
Надходження – усього	432819	100,0	346379	100,0	-86440	-	-20,0
Витрачання:							
на придбання фінансових інвестицій	455727	100,0	235889	96,6	-219838	-3,4	-48,2
на придбання необоротних активів	-	-	8180	3,4	+8180	+3,4	×
Витрачання – усього	455727	100,0	244069	100,0	-211658	-	-46,4
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-22908	×	102310	×	+125218	×	×

У 2021 р. витрачання грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності перевищувало їх надходження на 22908 тис. грн, а в 2022 р. була протилежна ситуація, адже додатній чистий рух коштів становив 102310 тис. грн. Таким чином, чистий рух грошових коштів від інвестиційної діяльності збільшився на 125218 тис. грн.

Поряд із рухом коштів у результаті операційної та фінансової діяльності рух коштів від інвестиційної діяльності є фактором впливу на ефективність грошових потоків страхової компанії (табл. 2).

Таблиця 2

Аналіз руху грошових коштів ПАТ «Страхова група «ТАС» за 2021-2022 рр., тис. грн

Показник	2021 р.	2022 р.	Зміна (+,-)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	127602	103142	-24460
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-22908	102310	+125218
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-123499	-84561	+38938
Чистий рух коштів за звітний період	-18806	120892	+139698
Залишок коштів на початок року	20443	1637	-18806
Залишок коштів на кінець року	1637	122529	+120892

Отже, з урахуванням показників чистого руху коштів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності чисте витрачання грошових коштів у 2021 р. становило 18806 тис. грн, а в 2022 р. було чисте надходження грошових коштів у сумі 120892 тис. грн. Така позитивна зміна пов'язана насамперед із підвищенням ефективності грошових потоків у результаті інвестиційної діяльності. Залишок коштів на кінець року збільшився з 1637 до 122529 тис. грн, що становить 74,8 раза.

У цілому якість управління рухом грошових коштів страхової компанії може характеризуватися наступним чином [3]:

- «добре» – якщо за звітний період чистий рух коштів від операційної діяльності має додатне значення, а від інвестиційної та фінансової діяльності – від'ємне;
- «норма» – якщо за звітний період чистий рух коштів від операційної та фінансової діяльності має додатне значення, а від інвестиційної діяльності – від'ємне;
- «криза» – якщо за звітний період чистий рух коштів від операційної діяльності має від'ємне значення, а від інвестиційної та фінансової діяльності – додатне.

Таким чином, за інформацією табл. 2 близьким до найкращої оцінки був рух грошових коштів

у 2021 р., але він не забезпечив додатне значення чистого руху коштів за звітний період, що призвело до суттєвого скорочення залишку коштів на кінець року порівняно з початком року. Натомість у 2022 р. завдяки додатному значенню чистого руху коштів від інвестиційної діяльності відбулося формування додатного чистого руху коштів у цілому, що забезпечило позитивну динаміку залишку коштів та поліпшення характеристик фінансової стабільності ПАТ «Страхова група «ТАС».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астрая», 2020. 434 с.
2. Офіційний сайт ПАТ «Страхова група «ТАС». Регулярна річна звітність. URL: <https://sgtas.ua/regulyarnaya-godovaya-informacziya/zvitnist> (дата звернення: 15.02.2024).
3. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: наказ Міністерства економіки України від 19 січня 2006 р. № 14 (у редакції наказу Міністерства економіки України від 26 жовтня 2010 р. № 1361). URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=111503bd-ca7f-4dee-b07c-c66c2aa28e03&title> (дата звернення: 15.02.2024).

Тютюнник Юрій Михайлович, кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Полтавський державний аграрний університет, Полтава, e-mail: tiutiunnyk.yurii@ukr.net

Tiutiunnyk Yurii M. – candidate of economics, Associate Professor, Professor of the Department of finance, banking and insurance, Poltava State Agrarian University, Poltava, e-mail: tiutiunnyk.yurii@ukr.net

Тютюнник Світлана Василівна, кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри обліку і оподаткування, Полтавський державний аграрний університет, Полтава, e-mail: tyutyunnik.sveta@ukr.net

Tiutiunnyk Svitlana V. – candidate of economics, Associate Professor, Professor of the Department of accounting and taxation, Poltava State Agrarian University, Poltava, e-mail: tyutyunnik.sveta@ukr.net